

ORNITÒLEGS ENGABIATS

Per Es Busqueret

Haviem vist aucells dins una gàbia, però mai haguéssim cregut que tindriem tots els ornitòlegs illencs engabiats durant una bona temporada. I és que a les portes d'un dels esdeveniments anuals més apassionants per a un ornitòleg, la migració prenupcial, un virus anomenat COVID-19 ens obligava a tancar-nos a casa durant la passada primavera.

Ens adonàrem aviat que els ornitòlegs més afortunats foren els que vivien a fora vila, i no tant aquells que es confinaven a un pis ben al mig de la ciutat. Mai abans fórem tan conscients del que el tros de cel que teniem a sobre els nostres caps fos tan important.

Tot i les ansietats i preocupacions dels primers dies començaren a sorgir iniciatives per fer més lleuger el confinament, i les xarxes socials agafaren gran protagonisme. Alguns grups de WSP, com el dels Ornitòlegs de Balears, passaven de comentar amb pessimisme el tancament dels parcs naturals a causa de l'estrenat Estat d'Alarma a convidar els seus integrants a passar les observacions d'aucells fetes des de casa i fer-ne una llista. Calia animar-se, tot i la resignació de just tenir en perspectiva observar tudons des del balcó. Era el 15 de març de 2020.

Aviat, però, aparegueren les primeres oronelles i cabots, i els foravilers començaren a sumar espècies més aviat del previst, que lluny de despertar enveges (que sí, però sanes) ens obria als altres una finestra més cap a l'exterior. Començàvem a entendre que el confinament ens oferia l'oportunitat de fer una ornitologia una mica diferent. Calia treure profit a la situació i alhora fer valdre cada finestró de la casa.

Dedicar, inicialment, dues setmanes intensives als aucells feia que les tasques quotidianes es fessin aviat per deixar temps a l'observació. I fins i tot algunes llars sumaren nous adeptes a l'ornitologia entre els membres familiars. Tot i la manca de competició, intentarem establir algunes normes bàsiques: sols valien les observacions fetes exclusivament des de casa. El repte tenia poc de científic, però ens feia canviar l'ànim. Així, els nostres balcons, terrats i porxos es dotaren aviat de cadires, prismàtics, telescopis i, per descomptat, de petits refrigeris. Calia cobrir bé el nostre horitzó, i en el pitjor dels casos anar de punta a punta de la llar per cobrir tots els punts cardinals a l'abast.

Viure a la muntanya, al pla, vora el salobrar de Campos o ben al mig de les avingudes de Palma, no fou cap problema. Tampoc es queixaren gaire els que tenien fills per atendre o amb altres prioritats. L'important era saber que tots sortiríem guanyant compartint les nostres observacions.

Ens alegrava molt sumar una nova espècie a la nostra llista particular, però curiosament fou més il·lusionant descobrir un niu de xoric a la paret de la casa d'un veïnat, demanant-nos si havia estat sempre allà. Observar la progressió d'un niu de mèrleres s'incorporava també a la rutina diària. Altres comptaven els teuladers que entraven els horabaixes al dormidor proper, i els més atents feien observacions curioses com una parella de xorics intentant capturar ratapinyades. Així la llista d'aucells detectats augmentava, tot i que amb el pas del temps es feia difícil sumar noves espècies. Mentre les coa-roges i els ropits anaven partint cap al nord, nosaltres ja voltàvem els ulls cap al sud, a l'espera de l'arribada dels migrants i els aucells estivals. D'aquesta forma, quan un observador detectava les primeres falzies reials, obligava els altres a estar més atents, per després anar sumant tots, des de diferents punts d'arxipèlag, més exemplars i, alhora, adonar-nos que s'estava produint un pas d'aquella espècie.

Mentre els del camp seguien afegint més espècies amb relativa facilitat, els que vivien a ciutat o ben al mig del poble, ho vivien amb resignació i bon humor. Els situats vora la costa perseveraven per albirar virots a l'horitzó i els de l'interior es dedicaven en cos i ànima a cercar oriols a les figueres. Alguns aconseguïen detectar el pas d'un voltor negre des de Palma mateix o fotografiar la còpula d'unes milanes amb el mòbil... Altres no aconseguïen sumar un busqueret de cap negre. També estaven els que no cercaven intencionadament, però es veïen sorpresos per la visita casual d'un busqueret gros als cossiols del terrat o descobrien la presència d'un mascle de pàssera a un balcó proper. Teníem temps, fins i tot per a observar la còpula d'una parella de teuladers inquers: 18 vegades en menys d'un minut!

Els dies de pluja eren molt interessants també amb la sedimentació de xoriguers petits, coablanques i vitracs barba-rojos, i quan el cel tornava a obrir-se deixava pas a arpelles, agrons i milers de falzies en direcció NE. També es feien observacions curioses com

que les gavines s'espanten lleugerament davant un llamp, però no fan ni cas al so del tro. Era el 28 de març.

A principis d'abril escoltàvem cantar els primers rossinyols, veiem els primers ulls de bou de passa, els cap-sigranys, les tórtora, els abellerols, els papamosques. Els albiraments d'or-nelles coa-rogenques, cucuis o àguiles peixateres eren molt escassos i apreciats per tot el grup. Arribava el gruix de la migració i tot i això alguns no gosaven aixecar el cap cap amunt ocupats observant la progressió d'un niu de puputs i preocupats alhora per tal que els moixos del solar veïnat no descobrissin els polls. I és que n'hem vist molts, molts de moixos a lloure.

Els darrers dies del mes d'abril foren els pitjors de passar, però no per la manca d'aucells sinó més aviat el contrari: falcons cama-roigs, falconets, coa-blanques rosses, ... I preniem consciència del que hi havia a fora. Un enganapastors! Un aligot! cigonyes! Una mèrlera vermella a Felanitx! Una altra a Santa Maria! Fins i tot a Palma: un ull de bou siulador a un plataner de les avingudes! Les espècies ens arribaven escrites amb majúscula i acompanya-

Mèrlera, *Turdus merula*. Foto Andreu Aurell.

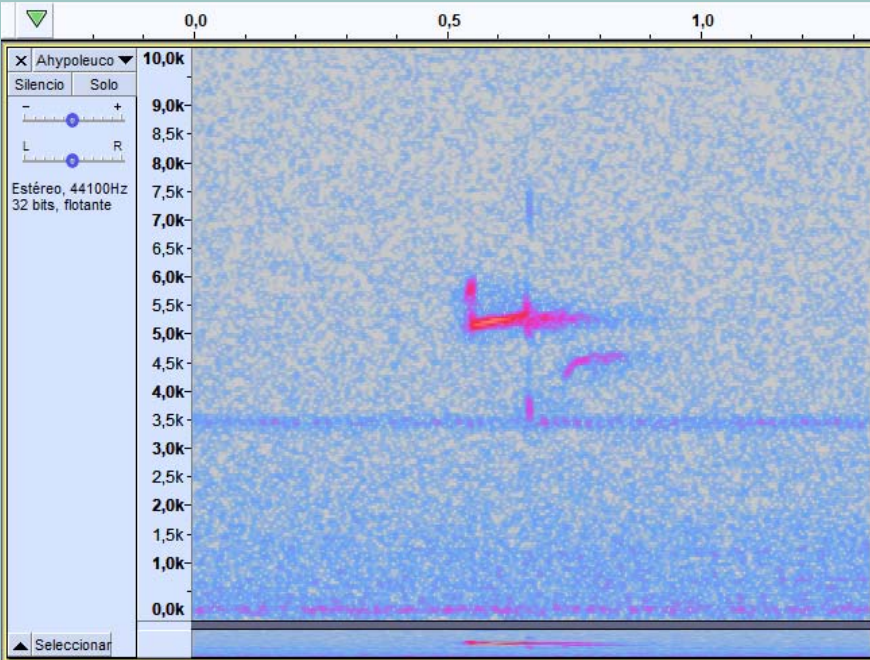

Oriol, *Oriolus oriolus*. Foto Ramon Cerdà.

des de signes d'exclamació. Estàvem retransmetent la migració en rigorós directe! Les illes estaven plenes de migrants arreu, i no podíem sortir. I quan més desesperats estàvem, la temptació no afluixava ni tan sols una mica: un papamosques de collar a la Gola o un centenar de milans negres volant per Calvià. Algú ens estava robant el mes d'abril, però «beneïda afició aquesta!» que no et deixa de banda ni estant tancat a casa.

D'aquesta manera, una vintena d'ornitòlegs illencs detectaren un total de 135 espècies durant el confinament, i des de casa. Evidentment els menorquins ho varen tenir més fàcil per detectar miloques i des d'Eivissa i Formentera es detectaven aviat l'entrada de passeriformes. Però la gran majoria d'espècies coincidien als llistats de tots els observadors. El que va veure més espècies va sumar 83 des d'una finca situada a les portes del salobrar de Campos, seguits dels observadors de Felanitx i Inca amb 76 i 77 espècies respectivament, tot i estar el primer ben al mig del camp i el segon a la perifèria d'Inca. Des de les urbanitzacions sumaren entre 64 i 51 espècies diferents.

Durant el confinament alguns ornitòlegs aprofitaren per experimentar amb sistemes de detecció de migrants nocturns amb gravadora, amb resultats molt interessants. La tècnica consisteix a emprar una gravadora per enregistrar els sons durant la nit. Els sons gravats es passen a l'ordinador i amb un programa específic com l'Audacity es visualitzen els sonogrames. Els sons recollits poden ser identificats amb l'ajuda de webs específiques. Si bé és vera que es detecten sons de cans, galls i altres animals, aquests s'aprenen a descartar aviat quedant a l'abast dels ornitòlegs les gravacions de cants d'aus nocturnes o crepusculars com ara mussols, òlibes, orvals,... Però també, i el que és més interessant, és que es detecten migradors nocturns com avisadors, agrons, picaplatges o fins i tot rasclons. Però això ja mereix un article a part.

El registre dels sons de la migració nocturna d'aus es coneix amb el nom de “NOCMIG”. A més dels rapinyaires nocturns habituals, també s'enregistren les espècies diürnes que migren durant la nit.

Sonograma de xivitona, *Actitis hypoleucos*, enregistrat per Maties Rebassa

Xoriguer, *Falco tinnunculus*. Foto Sebastià Avellà.

Als pobles les xifres rondaven entre les 44 i 27, i els que vivien ben al mig de la ciutat aconseguiren sumar fins a una vintena d'espècies, que no està gens malament! Tot va dependre del lloc, les vistes o les hores dedicades.

Al poc de començar el maig ens deixaren sortir a passejar i vam veure el camp amb ulls diferents, com el que surt d'una llarga hibernació. Hi havia bardisses colmades de flors, herbes altes als camps, papallones arreu, i els aucells ja acomodats als seus territoris. Inspiràvem amb força de nou, amb ganes de caminar fins a tocar l'horitzó i retrobar-nos cara a cara amb la nostra estimada natura. •

Les aus des del balcó

Els mesos entre el març i el juny de 2020, i encara ara, el COVID-19 va marcar la nostra vida d'una manera que no haguéssim imaginat mai. Tots ens vàrem veure obligats a tancar-nos a casa, i durant aquest temps la nostra forma de relacionar-nos va canviar completament de cop. Així, les activitats virtuals oferides a través d'Internet varen esdevenir l'opció més adient per seguir connectats uns amb els altres, ja fos a les relacions laborals, les familiars o, fins i tot, a les d'oci.

Durant aquest temps el GOB va fer un gran esforç per organitzar i dur a terme diferents activitats ambientals i de dinamització online, amb l'objectiu principal de mantenir el contacte amb la societat i oferir activitats d'interès sobre diferents temes naturalístics, territorials, socials i ambientals. Una d'aquestes activitats va ser **Les aus del teu balcó**, una iniciativa que va consistir a convidar a la gent a fotografiar els aucells que veien des del seu balcó, finestra, terrat, jardí... i enviar les imatges a l'entitat per a compartir-les al Facebook

del GOB. La resposta fou impressionant i des del primer moment la participació molt alta. La gent es mostrava tan activa que va fer possible penjar fotos a diari, inclosos els caps de setmana, i amb una molt bona representació de les espècies habituals. Compartir les imatges d'aquests nous ornitòlegs, alguns d'ells amb tan sols 6 anys, ens va permetre comentar les imatges i oferir informació i curiositats sobre totes elles. Des del 17 de març i fins al 30 d'abril de 2020 foren un total de 45 publicacions que tingueren com a protagonistes les tor-

teres, mèrleres, puputs, busquerets, tords, verderols, caderneres, teuladers, falzies, milanes, papamosques, xoriguers, falcons, oriols... Es varen rebre 187 fotografies fetes per més de 100 participants diferents, a més de 7 vídeos i 2 gravacions de so. Aquí en compartim només algunes, i aprofita'm per donar-vos a tots les gràcies!

Cadenera, *Carduelis carduelis*. Andreu Aurell.

Menjamosques, *Muscicapa tyrrenica*. Cati Colom.

Puput, *Upupa epops*. Ramon Cerdà.

Busqueret capnegre, *Sylvia melanocephala*. Joana Crespi.

Àguila calçada, *Aquila pennata*. Pau Bestard.

Ferrerico blau, *Cyanistes caeruleus*. Cati Colom.

Coa-roja, *Phoenicurus phoenicurus*. Cati Bennassar.

Ferrerico blau, *Cyanistes caeruleus*. Pau Bestard.

Busqueret de capell, *Sylvia atricapilla*. Sebastià Avellà.

Mèrlera, *Turdus merula*. Rafael Medina.

Milana, *Milvus milvus*. Joan Cesari.

Puput, *Upupa epops*. Antònia Gomila.

Vitrac, *Saxicola rubicola*. Sebastià Avellà.

Teulader, *Passer domesticus*. Marita Torres.

Tord, *Turdus philomelos*. Pep i Aina Estarelles.

Busqueret capnegre, *Sylvia melanocephala*. Javi Quintana.

Tòrtera turca, *Streptopelia decaocto*. Toni Font.

Rupit, *Erithacus rubecula*. Marc Anglada.

Falzia, *Apus apus*. Miquel Àngel Dora.

Xoriguer, *Falco tinnunculus*. Xisca Canyelles.

Rupit, *Erithacus rubecula*. Miquel Cabrer.

Tòrtera turca, *Streptopelia decaocto*. Sebastià Perelló.

Teulader, *Passer domesticus*. Marti (Portocolom).

Menjamosques, *Muscicapa tyrrenica*. Ramon Cerdà.

Voltor, *Aegypius monachus*. Andreu Aurell.

Esplugabous, *Bubulcus ibis*. Maria Miquela Vallespir.

Falcó, *Falco peregrinus*. Sebastià Perelló

Gafarró, *Serinus serinus*. Cati Bennàsar.

Tòrtera turca, *Streptopelia decaocto*. Rosa Maria Pomar.

Verderol, *Chloris chloris*. Sebastià Avellà.

Hola! Soc en Martí de Portocolom. Tinc 6 anys. Gràcies per ensenyar cada dia un ocell. És molt difícil fer una foto a un ocell. Avui ho he aconseguit.

Bon dia, per devora la buganvilla veig molt aquests aucellets i sempre em demàn què deuen ser. Són blancs i negres (a la foto no es veu gaire, és el millor que he pogut aconseguir sense espantar-lo), molt actius i m'ha donat la sensació que piquen les flors, però no sé amb quin objectiu. Si aconseguisc una foto millor, us la faré arribar. Gràcies. Joan, des d'Alcúdia.

Envio dues fotos preses des de casa en aquests dies de reclusió. Som conscient que com a "foto" no són gaire cosa, però vos poden servir per mostrar que pel centre de Palma, a la barriada de Es Fortí, hi volen gavines i falcons. (I no vaig poder fer-li foto, però dissabte una milana va fer un vol rasant per sobre l'antena comunitària). Gràcies! Maria Bordoy de Palma.

Avui esteim de festa! Després d'un any de vol ha arribat la nostra falzia. Cada any fa el niu a un forat que tenim a la pared de la façana que dona al bany. Aquest any hem fet reformes i ho hem preparat amb un ull per poder veure bé el niu i les petites. Una abraçada confinada. Cati Piris d'Artà.

Estimats amics, primer de tot donar-vos una gran aferrada per aquesta meravellosa iniciativa. SENSACIONAL!!! M'encanta. De les idees sorgides arrel del confinament és la meva preferida. Vos envii una foto d'un esplugabous (la meva dona és del delta de l'Ebre i allà els diuen així), no sé si a Mallorca té un altre nom. Mon pare diu que no n'havia vist mai al pla fins fa uns anys. Mil gràcies una vegada més! Tià.

No sé si encara hi som a temps però enviam les darreres fotos per participar al joc de fer fotos des de ca nostra. Vivim a Esporles i al pati venen moltes espècies d'ocells. No tenen molt bona qualitat però són fàcils de reconèixer. Son d'un pinsà, un busqueret i creim que un ull de bou. Gràcies per aconseguir que ens animem a mirar ocells i a fer fotos. Miquel Cabrer.

Avui dematí ha comparegut un ocell nou. Mai havia aprofitat tant sa terrassa i no m'imaginava veure a Bunyola tantas especies diferentes!. Cati.

Bon dia! Vos pas unes fotos. No són de gaire qualitat, però tal vegada vos poden servir per entretenir-nos aquests dies i alhora donar a conèixer la nostra fauna. Gràcies per la iniciativa! Salutacions! Miquela de Felanitx.

Una mèrlera confiada. Que hem poden explicar? Moltes gràcieees!!! Jordi de Manacor.

Avui matí he fet aquesta foto a un busqueret de cap negre, al camp d'ametllers que es veu des del terrat de casa meva!). Esper que us agradi! Salut!!! Marina.

Bones!! Gràcies per entretenir-nos amb aquesta iniciativa :). Som na Cati i en Ramon, de Pollença. Aquí vos deix unes fotos de verderol i busqueret de capell (per si encara no vos han enviat alguna d'aquestes espècies). Fetes avui matí.

Hola! Adjunt una foto d'un rupit feta al pati fa uns dies. Molt bona iniciativa aquesta que heu posat en marxa, enhorabona! Salut, Marc.

Vos adjunt un parell de fotos fetes al corral de casa, a Esporles. És un verderol femella, no les hem pogudes fer millor però creim que se veu bé. Tenim un busqueret cap negre que no es deixa fotografiar. Quan tinguem una foto bona l'enviarem. Podeu posar que l'autor és en Pau Bestard Morey, el meu fill. Esteim tot el dia al corral intentant fer fotos als ocells. Moltes gràcies. Bernat.

Vos envio una fotografia d'un busqueret de capnegre que he fet avui matí des de la finestra de ca nostra. Enhorabona per la iniciativa! Joana Crespí de Santa Eugènia.

Volem participar amb els ocells que veim des de casa. Fa dues setmanes vàrem posar un plat amb aigua i una càmera gravant al pati. Vos enviam un tall del vídeo. A més del ropit i varen acudir dues mèrleres. El podeu retallar una mica més si voleu. Vivim a Esporles i al nostre pati hi venen molts d'ocells. Salut! Mariona i Jaume.

Soc n'Andreu Aurell Celià de Sóller, i tinc 8 anys i mig. Avui, i altres dies, he fet fotos molt bones des de ca meva. (N'Andreu fa molt que gaudeix d'observar aucells. Anam molt a s'Albufera, Albufereta, Salobrar, La Gola... i ara enyoram molt tot això. Els reis li varen dur una càmera "molt bona" i cada dia fa fotos per sa finestra del seu cuarto. No vivim a un lloc amb moltes vistes, però per mi és una meravella el que aconsegueix clicar. Té més de 600 fotos d'aquestes 3 setmanes, i hem fet una tria de les que més li agraden. En aquest correu vos n'enviam ses primeres. Moltes gràcies per la vostra tasca. Com ho podem fer perquè n'Andreu sigui soci del GOB?)

A la fi hem pogut fer una foto al capferreric i als teuladers que venen a menjar al nostre menjador del corral (i no sé si són manies, però aquests dies n'arriben més). Ara, com veureu, fins i tot, accepten estar plegats un momentet a la caseta. Això sí, un momentet curt! Marosa.

Hola!, com d'is aquesta confinació? he de dir que me sent afortunat per poder viure a Binissalem i poder estar en plena naturalesa només guaitant el nas. Vos pas unes fotos d'avui dematí. Una abraçada i SALUT en Majúscules! Sebastià Avellà.

Vull aportar el meu petit gra d'arena. Tinc la sort de treballar al camp, i avui m'he trobat una sorpresa damunt un garrover, un mussol banyut! No es veu massa bé a les fotografies, pero si pot servir... La foto està feta entre Manacor i Felanitx. Gràcies! Salut i força. Miquel Àngel Mas.

gràcies!

Avui ha comparegut un aucellet que no coneixia... a l'atles ornitòmic l'he identificat com a 'Ficedula hypoleuca'. Només surten dos noms populars a Balears! La veritat és que aquest temps de confinament n'estic aprenent molt d'aus! Gràcies per la feina que feu!! Salut :) Ramón Cerdà.

Ornitologia OnLine

Durant el confinament, les activitats del GOB via online han estat molt diverses, i sempre han anat enfocades a mantenir un contacte estret amb la gent i seguir aportant coneixements sobre diferents temàtiques ambientals. Però els diferents canals de comunicació que ofereix la xarxa també han exigut uns canvis que han suposat un gran esforç de coordinació i execució per part dels treballadors i voluntaris del

El GOB, en directe

Aquest nou canal, sorgit de la necessitat de mantenir les xerrades i presentacions als nostres simpatitzants, ha arribat per quedar-se. Durant les setmanes més dures del confi-

GOB, per tal d'adaptar les activitats presencials habituals de l'entitat al format virtual (online). Així, la plataforma d'streaming Streamyard, el canal YouTube i Facebook en directe o la mateixa plana web del GOB serviren de portal per continuar oferint a tots els socis i simpatitzants les nostres activitats i crear-ne de noves:

nament vàrem fer un gran esforç en aquesta nova línia de comunicació, per tal d'estar a prop dels que ens donau suport. Hi vàrem integrar diverses línies:

Curs d'ornitologia online

En paral·lel a "les aus des del balcó" es va realitzar un curs d'identificació d'aus bàsic, però bastant complet, per tal de donar-vos la possibilitat d'aprendre a identificar les espècies més habituals que trobam a les Illes. D'aquesta forma aportàvem coneixements a la gran demanda d'informació que rebia

l'entitat per part de la gent que, en estat de confinament, estava observant aus des de casa i en molts casos no podia identificar les diferents espècies que hi veia.

En total oferirem 9 xerrades sobre els diferents grups d'aus i comptàrem amb un equip d'experts ornitòlegs illencs per impartir-les, tots ells volun-

taris i amics de l'entitat i als quals esteim sempre agraïts. D'aquesta forma repassàrem la identificació d'aus marines, rapinyaires nocturns i també les aus més petites, entre moltes altres, sense deixar de banda la identificació per sexe i edat.

Cicle "els dijous del GOB"

Lògicament aquest cicle s'ha vist obligat a fer una pausa en la forma presencial, però abans de l'aturada estival que feim cada any vàrem realitzar dues conferències en format online: "Plantes silvestres comestibles, parents silenciosos" i "Plàstics a la mar: una invasora a la Mediterrània?". Està previst que ara, amb l'inici del nou "curs" les conferències es reprenguin de forma telemàtica i, tot d'una sigui possible, també de forma presencial.

Altres xerrades

Aprofitarem també aquest nou format per donar cabuda a diverses xerrades més enllà de les dues línies anteriors. Així, parlarem sobre la conservació de la milana, la migració de les aus, l'emergència climàtica davant els escenaris post-Covid, què fer amb els pollets i cries per ajudar-les, nous parcs naturals, i fins i tot es va retransmetre el conte d'*En Poes i la tortuga poruga*.

Altres iniciatives

Trivial #BiodiversitatGOB

Al llarg del mes d'abril el GOB va llançar, a través de la comunitat Twitter, el repte de contestar una sèrie de preguntes relacionades amb la biodiversitat. Un total de 19 Trivials amb 4 respostes possibles per triar ens tingueren a tots més que entretinguts. La resposta correcta acompanyada d'informació sobre la temàtica es desvetllava novament a Twitter l'endemà.

#SembraVoluntariat

Aquesta va ser una iniciativa en què demanarem als socis i simpatitzants del GOB que sembrassin una planta autòctona a casa, per a després, a partir de la tardor, dur-la a plantar a la Trapa. També es va penjar un Story a l'Instagram amb la mateixa finalitat. Les plantes sol·licitades foren sàlvia, lavanda, camamilla o farigola, totes elles adaptades a les condicions ambientals que trobam a la Trapa, però també per ser plantes mel·líferes i tenir ús culinari, pel que sempre va bé tenir-les a prop.

#GOBChallenge

Els challenge d'Instagram ens varen permetre llançar preguntes temàtiques sobre diferents temes d'interès ambiental, aprofitant la celebració dels Dies Mundials o temàtiques d'actualitat durant aquells dies. Una pregunta curta oferia diferents opcions i immediatament, quan el participant interactuava, rebia la resposta correcta i una explicació.

 1:22:05	 1:12:27	 23:07	 1:08:02	 1:15:58	 PLÀSTICS A LA MAR, UNA INVASORA A LA MEDITERRÀNIA? 1:20:00
Curs d'identificació d'aus. 9 - Dels ferrerics a les sòl·leres	Curs d'identificació d'aus. 8 - De les buscarles als...	En Poes i la tortuga poruga GOB Mallorca	Curs d'identificació d'aus. 7 - De les aloses als tords	Curs d'identificació d'aus. 6 - Dels coloms fins al puput	Plàstics a la mar. Una invasora a la Mediterrània?
 1:00:47	 1:09:52	 1:13:56	 1:17:46	 1:22:11	 1:16:40
Curs d'identificació d'aus. 5 - Limicoles	Curs d'identificació d'aus. 4 - Els Rapinyaires	Curs d'identificació d'aus. 3 - Aus de prat	Ampliació i creació de nous parcs naturals a Mallorca	Curs d'identificació d'aus. 2 - Les aus marines	Pollets i cries, què fer i què no fer per ajudar-les
 0:31	 48:55	 1:16:32	 42:40	 1:06:29	 1:24:06
Vídeo Cistus i Apis	Curs d'identificació d'aus. 1 - Introducció a l'observació d...	L'emergència climàtica: els escenaris post-COVID	Cens del mussol a Mallorca	La migració, un fenomen interessant un dia especial	Plantes silvestres comestibles, parents...

